

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/68/2021
Identifikačné číslo spisu:	2116010445
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2116010445.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., LL.M. a členov senátu JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 29. septembra 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného N. N. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného N. N. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/13/2017 zo 16. marca 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. N. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „súd I. stupňa“), sp. zn. 9Tk/1/2016 z 21. decembra 2016, bol obvinený N. N. uznaný za vinného zo spáchania v bode 1/ prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a v bode 2/ obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

1/ dňa 11. septembra 2015 v čase asi o 02:00 hod., v meste T. na ulici J. č. XXX/XXX pri budove E. H., zakričal na poškodeného N. R. slová „čo čumíš“, na základe ktorých sa poškodený N. R. otočil, zbadal obvineného a vzápätí obvinený päťou uderil do tváre pod oko poškodeného, pričom po tomto údere obvinený uderil poškodeného ešte ďalšími dvomi údermi, následkom ktorých sa poškodený sklonil a začal si kryť tvár, pričom obvinený s týmto útokom prestal až potom, ako tam prítomný J. X. zakričal slová „nebíte ho“, čím obvinený N. N. spôsobil poškodenému N. R. opuch oka a udretie na pravej nohe v oblasti pŕšťaly, pričom tieto zranenia si vyžiadali dobu liečenia do 7 dní,

2/ po spáchaní skutku v bode 1/ dňa 11. septembra 2015 v čase asi o 02:00 hod. v meste T. na ulici J. XXX/XXX, pri budove E. H. so svojim maloletým synom R., nar. X. G. XXXX fyzicky napadli poškodeného J. X. opakovanými údermi rúk a kopmi nôh, najmä do oblasti jeho hlavy, pričom v úmysle usmrtiť poškodeného J. X., tohto za použitia výkrikov: „zabíjame ho, zabijem ho, skap ty sviňa“ udierali a kopali do oblasti hlavy a skákali mu na hlavu a krk aj v čase, keď už tento ležal na zemi, čím poškodenému J. X. spôsobili zakrvácanie pod obaly mozgu a do komôr mozgu, krvné podliatiny, jemné

kožné odreniny, pomliaždenie krčného svalstva, prelomenie štítnej chrupky, pomliaždenie zapobrušia vľavo v okolí ľavej obličky a ľavého bedrového svalu, v dôsledku ktorých došlo u poškodeného J. X. v čase o 03:20 hod. dňa 11. septembra 2015 ku zlyhaniu centrálnej nervovej sústavy - mozgovnej smrti.

Za to súd I. stupňa:

Podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. i) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona súd uložil obvinenému úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 19 (devätnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona bol obvinený na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy, a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť jedenkrát v kalendárnom mesiaci u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému J. X., nar. XX. G. XXXX v R., trvale bytom: T., Y. XXX/XX škodu vo výške X.XXX,XX €.

Proti rozsudku Okresného súdu Trnava, sp. zn. 9Tk/1/2016 z 21. decembra 2016, podal obvinený odvolanie.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného N. N. Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 6To/13/2017 zo 16. marca 2017, zamietol ako nedôvodné.

Obvinený N. N. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Juraja Gavalca, advokát, Teodora Tekela 23, Trnava, dňa 16.3.2020 podal písomné dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený N. N. v písomnom odôvodnení dovolania uviedol, že „v skutku v bode 2 poškodeného nechcel svojím konaním usmrtiť, čím namieta nedostatok zavinenia a teda právnu kvalifikáciu skutku ako obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona.

Obvinený tiež namieta, že vo výroku skutkovej vety nie je úmysel obvineného usmrtiť poškodeného vyjadrený skutkovými okolnosťami, ale právnou vetou „v úmysle usmrtiť“, čo nie je právne akceptovateľné. Popis skutku, tak ako je uvedený bez slovného spojenia v úmysle usmrtiť, nie je popisom skutku vyjadreného v právnej vete, pričom nie je možné vyvodiť ani to, kto používal výkriky uvedené v skutkovej vete rozsudku.

Obvinený uviedol, že skutok je možné posúdiť ako dokonaný trestný čin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona a nie ako trestný čin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona. Preukazovanie zavinenia ako subjektívnej stránky trestného činu je veľmi zložitá. Za takéhoto dôkazného stavu potom nemožno vyvodiť spoľahlivý záver o tom, že útok bol cielene zameraný na životne dôležité orgány a z toho vyvodzovať záver aspoň o uzročení obvineného s následkom, t. j. záver o tom, že si v danom stave uvedomoval, aký následok svojim konaním spôsobí. Nie je vylúčené, že útok bol vedený náhodným smerom".

Prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trnave v písomnom stanovisku zo 7. apríla 2020 navrhla dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

Poškodený J. X. prostredníctvom splnomocnenca JUDr. Romana Kvasnicu navrhol rovnako dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd SR zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, že ako dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd SR tiež uvádza, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, Najvyšší súd SR je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd SR posudzujúc dovolanie obvineného v uvedených intenciách konštatuje, že hoci dovolanie bolo podané z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku, obsah dovolacích námietok, z pohľadu dovolateľom N. N. vytýkaných chýb, zodpovedá jednému dovolaciemu dôvodu, resp. možno ho podradiť pod dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvineným uvedený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je podložený konkrétnou argumentáciou, ktorou by dovolateľ odôvodňoval zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu, a ktorá mala byť napadnutým rozhodnutím porušená [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd SR konštatuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku - veta za bodkočiarkou „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“.

Najvyšší súd SR ako súd dovolací skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže totiž obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

Najvyšší súd SR nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (výnimkou je v danom smere len dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Najvyšší súd SR pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu trestného činu zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone.

Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd SR v predmetnej veci dospel k záveru, že obvinený N. N. svojím konaním uvedeným v skutkovej vete súd I. stupňa naplnil všetky znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, lebo konaním uvedeným v skutkovej vete úmyselne usmrtil J. X. (skutok v bode 2).

Najvyšší súd SR k námietke obvineného N. N. v podanom dovolaní, že skutok, za ktorý bol odsúdený, nenaplnil znaky obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko v ňom absentovala subjektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu spočívajúca v jeho úmysle poškodeného usmrtiť, uvádza nasledovné:

Objektívna stránka trestného činu vraždy je charakterizovaná usmrtením človeka, ktorým sa rozumie spôsobenie cerebrálnej (mozgovej) smrti inému živému človeku. Nie je pritom rozhodujúce, aké prostriedky boli na usmrtenie použité a ani to, či išlo o konanie jednorazové alebo o konanie dlhodobé (napr. podávanie jedu v malých dávkach). Po subjektívnej stránke sa pri trestnom čine vraždy vyžaduje úmyselné zavinenie.

Podľa § 15 Trestného zákona trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel:

- a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť, alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom (priamy úmysel - dolus directus), alebo
- b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie, alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ich spôsobi, bol s tým uzrozumený (nepriamy úmysel - dolus eventualis).

Pri trestnom čine vraždy úmysel páchatel'a, čo aj nepriamy (eventuálny), musí smerovať k usmrteniu človeka. Pri trestnom čine vraždy teda vôľa páchatel'a, či už vo forme chcenia alebo uzrozumenia, musí smerovať aj k následku, ktorým je smrť iného človeka, pričom vzťah páchatel'a k tomuto následku musí byť aktívny. Je preto veľmi dôležité zistiť páchatel'ov subjektívny vzťah práve k spôsobenému smrteľnému následku.

Pre správne posúdenie tejto otázky je spravidla nutné ozrejmiť, resp. spoľahlivo zistiť, akým motívom (pohnútkou) bolo konanie páchatel'a vedené. Motívom pritom rozumieme vnútorný podnet, ktorý viedol páchatel'a k rozhodnutiu spáchať trestný čin. V právnej náukesa zdôrazňuje, že význam motívu

(pohnútky) je v trestnom práve značný, aj keď motív ako taký je len výnimočne obligatórnym znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu. Ak nebol motív trestného činu zistený, je tým nepochybne sťažené aj rozhodnutie o vine. Práve motív trestného činu dokrešľuje jeho konkrétnu povahu a pomáha objasniť jeho príčinu.

Ak sa nepodari z dostupných dôkazov spoľahlivo zistiť akým motívom (pohnútkou) bol páchatel' k svojmu činu vedený, nemožno z toho mechanicky usúdiť chýbajúci úmysel spôsobiť poškodenému smrteľný následok, pokiaľ je tento úmysel dostatočne zrejmý z okolností a intenzity vykonaného útoku.

Preto v prípadoch, kedy páchatel' popiera úmysel usmrtiť svoju obeť, je nutné otázku jeho zavinenia vyvodiť nepriamo z okolností trestného činu objektívnej povahy, konkrétne z okolností, za ktorých k útoku došlo, čo útoku predchádzalo, ako bol útok zrealizovaný a podobne.

Z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa vyplýva, že s vyššie uvedeným názorom sa súdy oboch stupňov v posudzovanej trestnej veci dôsledne riadili. Ako je zrejmé z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho ako aj súdu I. stupňa, otázke zavinenia venovali pozornosť.

Najvyšší súd SR konštatuje, že v odôvodnení rozhodnutí sa konštatuje, že obvinený konal vo forme priameho úmyslu a nebolo o tom žiadnych pochybností, že tento bol preukázaný predovšetkým mechanizmom vzniku zranenia, t. j. zranenie bolo spôsobené, keď obvinený N. N. nebohého poškodeného kopal nohou do hlavy a skákaním mu po hlave a to v kontexte, keď obvinený N. N. kričal na poškodeného so slovami „skap ty sviňa“.

Najvyšší súd SR tiež uvádza, že nemôže zároveň byť na ujmu, že v skutkovej vete je uvedené výslovne „v úmysle usmrtiť“, pretože úmyselné konanie sa vyvodzuje aj na základe popísaných skutkových okolností prípadu.

Najvyšší súd SR konštatuje, že správne bez akýchkoľvek pochybností, súdy nižšieho stupňa ustálili tak z objektívnych, ako aj subjektívnych okolností prípadu skutkové zistenie, že obvinený N. N. mal v úmysle usmrtiť poškodeného J. X., a tento čin aj dokonal.

Najvyšší súd SR nad rámec poukazuje na skutočnosť, že subjektívna stránka trestného činu predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (stanovisko č. 3 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2011).

Najvyšší súd SR na podklade vyššie uvedeného konštatuje, že v posudzovanom prípade dovolaním namietaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol, a ďalší dovolateľom formálne uplatnený dovolací dôvod [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] obvinený N. N. argumentačne nepodložil žiadnymi vytýkanými chybami, ktoré by bolo možné pod tento dôvody subsumovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.